

УДК 37.046

А.А. Дубініна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.О. Хоменко, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Богомолов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

СИСТЕМА ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ФАХІВЦЯ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ БАГАТОСТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

Сучасний ринок праці України висуває до фахівців такі вимоги, як гнучкість мислення, розуміння суті економічних процесів, вміння самостійно виявляти й вирішувати проблеми, швидко орієнтуватися у виробничих ситуаціях та приймати рішення.

У процесі організації багаторівневої професійної підготовки необхідно акцентувати увагу на формуванні та розвитку інтегрованої інноваційної культури фахівця. Наявність у людини високих професійних якостей, професії широкого профілю, багатосторонніх трудових навичок і умінь дає можливість підтримувати нововведення у професійній діяльності, реагувати на зміни ринку праці та входити в професійне середовище різного рівня, що гарантує успішність фахівця в умовах сучасного конкурентного середовища.

Формування інтегрованої інноваційної культури пов'язане із системою підготовки фахівця, яка будується як відкрита, динамічна, гнучка і мобільна структура, здатна до саморозвитку та адаптації до нових умов. Така система підготовки передбачає, в тому числі, можливість нарощування модулів компетентності, обраних студентом в рамках визначення індивідуальної освітньої траєкторії, застосування нових освітніх технологій, а також модернізацію засобів навчання. Інтегрований характер підготовки майбутнього фахівця знаходить відображення не тільки у змісті навчання, а й у взаємодії всіх складових освітнього процесу та його функціонального впливу на особистісний розвиток суб'єктів навчального процесу.

Формування інтегрованої інноваційної культури відбувається на різних етапах підготовки фахівця.

На рівні бакалаврату, поетапно, студенти опановують знання з базових напрямів професійної підготовки. Вивчаючи дисципліни циклу фундаментальної, природничонаукової та загальноекономічної підготовки закладається основна база знань, що допоможе в оволодінні фаховими дисциплінами, відбувається формування навичок володіння інформаційними технологіями, які дозволяють майбутньому фахівцю інтегруватися в інформаційне середовище і лінгвістичних навичок,

необхідних для комунікації. Формуванню комунікативних навичок сприяє вивчення дисциплін циклу соціально-гуманітарної підготовки, які розкривають сутність полікультурного середовища і психологічних курсів, спрямованих на інтеграцію майбутнього фахівця в соціум. Необхідна складова інноваційної культури – оволодіння знаннями з менеджменту та маркетингу, що передбачає подальшу можливість щодо входження в ринкові відносини, формування знань і умінь з комерціалізації своєї діяльності.

Інтеграція процесу навчання з виробництвом здійснюється через розвинену систему практик, вона сприяє формуванню професійних умінь і навичок, дає уявлення про різноманітність можливостей подальшого працевлаштування.

Студенти беруть участь у науково-дослідній роботі вже на етапі бакалаврату, визначаючись у своїх наукових інтересах і беручи участь у реалізації наукових напрямів, у тому числі через роботу студентських наукових гуртків. Інтенсифікація наукової діяльності студентів передбачає подальшу розробку тем наукових досліджень і оновлення методології.

Таким чином, на етапі бакалаврату у студентів забезпечується інтеграція наукового, освітнього процесу, зв'язок навчання з виробництвом. У них формуються навички володіння інформаційними технологіями, лінгвістичні та комунікативні навички, а також знання і вміння з комерціалізації своєї діяльності.

Подальше формування основ інтегрованої інноваційної культури пов'язане з етапом підготовки спеціаліста або з навчанням в магістратурі. Якщо рівень бакалаврату забезпечує навчання з широкого спектру напрямків, то надалі воно орієнтоване на підготовку фахівців, готових до вирішення складних професійних завдань. На цьому етапі наукова діяльність носить більш глибокий, конкретний та системний характер, вона спрямована, в тому числі, на наукове забезпечення і розвиток системи освіти. Крім того, навчання фахівців і магістрантів на цьому етапі також більш тісно пов'язане з практикою і передбачає навчання, в процесі якого створюються нові знання – за рахунок інтеграції фундаментальної науки, безпосередньо навчального процесу і виробництва.

Таким чином, застосування інтеграційного підходу дозволить вийти на новий рівень у підготовці фахівців за рахунок формування у них інтегрованої інноваційної культури, що забезпечить їм затребуваність за рахунок розвитку творчого потенціалу, володіння конкурентоспроможними кваліфікаціями, здатності до постійного поповнення знань і швидкої адаптації до радикальних змін.